

SECURITYBOX™

AN TOÀN THÔNG TIN

Giảng viên: Th.s Nguyễn Thu Hiền

Email: nthien@uneti.edu.vn

Tổ Mạng Máy Tính và Công Nghệ Đa Phương Tiện

Khoa Công nghệ Thông tin

CHƯƠNG 3: MÃ HÓA ĐỐI XỨNG HIỆN ĐẠI

- 3.1. Nguyên lý của các hệ mã hóa khối.**
- 3.2. Chuẩn mã hóa dữ liệu DES.**
- 3.3. Hệ mã hóa 3DES.**
- 3.4. Chuẩn mã hóa tiên tiến AES.**
- 3.5. Các hệ mã hóa khối khác.**
- 3.6. Các phương thức mã hóa liên hợp.**
- 3.7. Triển khai chức năng mã hóa.**
- 3.8. Quản lý và phân phối khóa**

Mã hóa đối xứng hiện đại

- **Đối tượng**: của **mã hóa cổ điển** là các bản tin ngôn ngữ.
- **Đơn vị mã hóa**: là các chữ cái, áp dụng phương thức thay thế/phương thức hoán vị.
- **Mã hóa hiện đại** quan tâm đến: chống phá mã trong các trường hợp biết trước bản rõ, hay bản rõ được lựa chọn.
- Mã hóa đối xứng hiện đại gồm:
 - **Mã dòng**: mã hóa từng bit/byte của thông điệp.
 - **Mã khối**: gộp một số bit, mã hóa chúng như một đơn vị.

3.1 Nguyên lý của các hệ mã hóa khối

- Giống như thay thế các ký tự rất lớn (≥ 64 bit)
 - Bảng mã hóa gồm 2^n đầu vào (n là độ dài khối)
 - Mỗi khối đầu vào ứng với một khối mã hóa duy nhất
 - Độ dài khóa là $n \times 2^n$ bit (quá lớn) \Rightarrow tạo các khối nhỏ hơn.
- Sử dụng ý tưởng **dùng mã tích** (kết hợp giữa mã thay thế, mã hoán vị và nhiều vòng lặp như vậy).
- Hầu hết các hệ mã hóa khối đối xứng **dựa trên cấu trúc hệ mã hóa Feistel** (sử dụng liên tiếp toán tử chuyển vị và toán tử thay thế \Rightarrow độ an toàn cao hơn).

Mã hóa Feistel

- Đề xuất bởi Horst Feistel dựa trên khái niệm hệ mã hóa tích hợp thuận nghịch của Shannon.
- Phân mỗi khối dài $2w$ bit thành hai nửa L_0 và R_0
- Xử lý qua n vòng
- Chia khóa K thành n khóa con K_1, K_2, \dots, K_n
- Tại mỗi vòng i
 - Thực hiện thay thế ở nửa bên trái L_{i-1} bằng cách XOR nó với $F(K_i, R_{i-1})$
 - F thường gọi là hàm chuyển đổi hay hàm vòng
 - Hoán vị hai nửa L_i và R_i

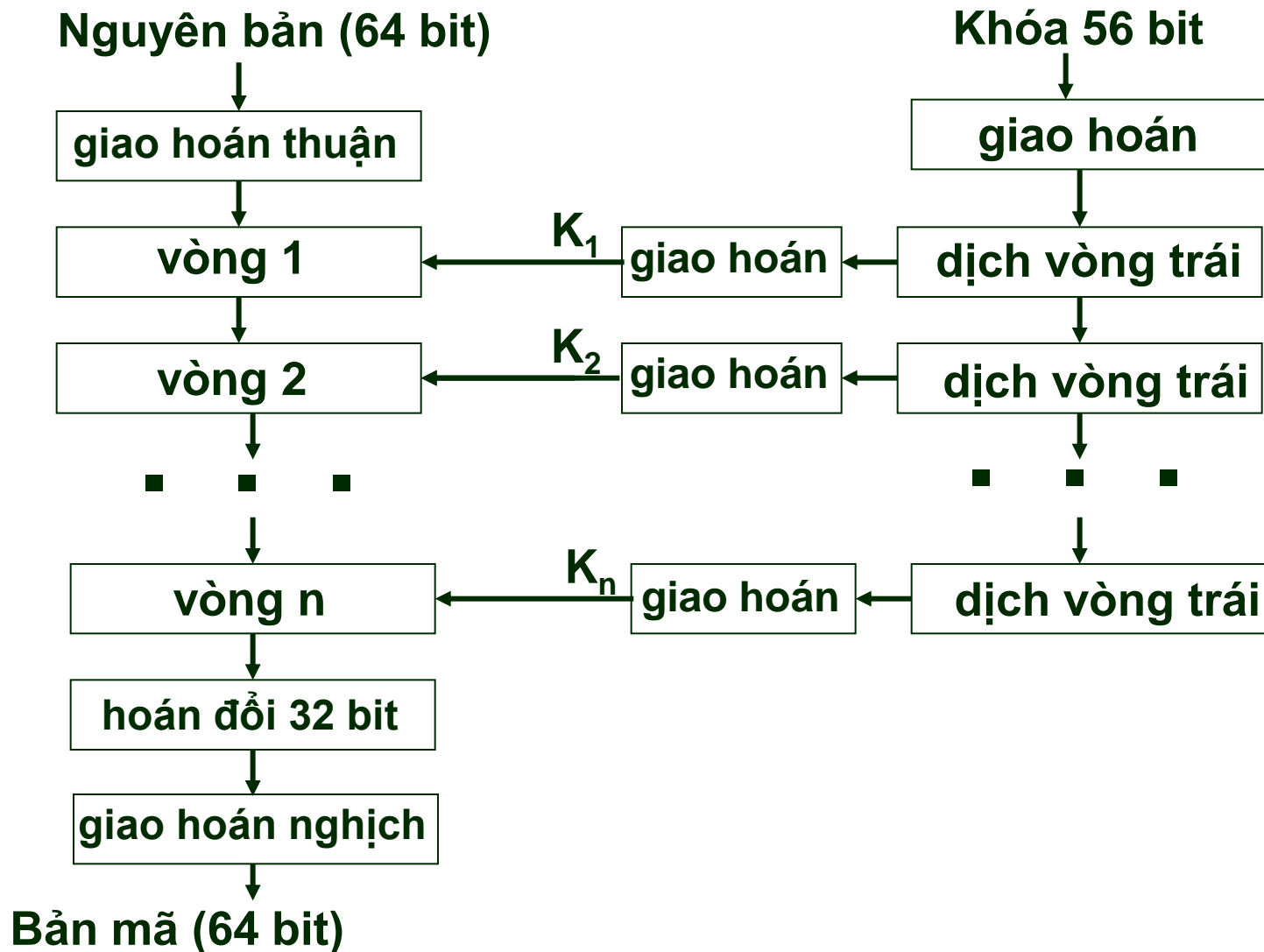
Giải mã Feistel

- Giống giải thuật mã hóa, chỉ khác:
 - Bản mã là dữ liệu đầu vào
 - Các khóa con được dùng theo thứ tự ngược lại
- Tại mỗi vòng kết quả: đầu ra là dữ liệu đầu vào của quá trình mã hóa.
- Đối với quá trình mã hóa:
 - $L_i = R_{i-1}$
 - $R_i = L_{i-1} \oplus F(R_{i-1}, K_i)$
- Đối với quá trình giải mã
 - $R_{i-1} = L_i$
 - $L_{i-1} = R_i \oplus F(L_i, K_i)$

3.2 Chuẩn mã hóa dữ liệu DES

- DES (Data Encryption Standard) được công nhận chuẩn năm 1977.
- Tên giải thuật là DEA (Data Encryption Algorithm)
- Là một biến thể của hệ mã hóa Feistel, bổ sung thêm các hoán vị đầu và cuối.
- Kích thước khối: 64 bit
- Kích thước khóa: 56 bit
- Số vòng: 16

Giải thuật mã hóa DES

Phá mã DES

- Khóa 56 bit \Rightarrow có $2^{56} = 7,2 \times 10^{16}$ giá trị.
- Phương pháp vét cạn: không thực tế.
- Tốc độ tính toán cao, có thể phá được khóa.
- Vấn đề còn phải nhận biết được nguyên bản.
- Thực tế: DES vẫn được sử dụng (không có vấn đề).
- Nếu cần an toàn hơn \Rightarrow 3DES hay chuẩn mới AES.

3.3 Hệ mã hóa 3DES

- Sử dụng 3 khóa và chạy 3 lần giải thuật DES
 - Mã hóa: $C = E_{K_3}[D_{K_2}[E_{K_1}[p]]]$
 - Giải mã: $p = D_{K_1}[E_{K_2}[D_{K_3}[C]]]$
- Độ dài khóa thực tế là 168 bit
 - Không tồn tại $K_4 = 56$ sao cho $C = E_{K_4}(p)$
- Vì sao 3 lần: tránh tấn công "gặp nhau ở giữa"
 - $C = E_{K_2}(E_{K_1}(p)) \Rightarrow X = E_{K_1}(p) = D_{K_2}(C)$
 - Nếu biết một cặp (p, C)
 - Mã hóa p với 2^{56} khóa và giải mã C với 2^{56} khóa
- So sánh tìm ra K_1 và K_2 tương ứng
- Kiểm tra lại với 1 cặp (p, C) mới: $OK \Rightarrow K_1$ và K_2 là khóa

3.4 Chuẩn mã hóa tiên tiến AES

- AES (Advanced Encryption Standard) được công nhận chuẩn mới năm 2001
- Tên giải thuật là Rijndael (Rijmen + Daemen)
- An toàn hơn và nhanh hơn 3DES
- Kích thước khối : 128 bit
- Kích thước khóa : 128/192/256 bit
- Số vòng : 10/12/14
- Cấu trúc mạng S-P, nhưng không theo hệ Feistel
 - Không chia mỗi khối làm đôi